

Marek Wróbel

Siekówko, st. 9, gm. Przemęt, woj.
leszczyńskie, AZP 60-21/21

Informator Archeologiczny : badania 31, 217-218

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(Instytutu Prahistorii UAM) oraz mgr Zbigniew Woźniak (Fundacji UAM). Konsultantem badań była prof. Zofia Kurnatowska (Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Poznaniu). Prace sfinansowano z środków Fundacji UAM w Poznaniu oraz gminy Santok.

Rozpoczęte w tym roku badania stanowią kontynuację i są rozwinięciem wcześniejszych prac archeologicznych na tym stanowisku. Miały one miejsce w latach 1932 - 34 oraz 1958 - 65 i objęły wówczas swym zasięgiem północną i częściowo centralną część obiektu. Celem obecnych badań jest pozyskanie danych na temat losów i formy obiektu w części nie objętej dotychczas badaniami oraz próba odpowiedzi na pytania i wątpliwości, jakie pojawiły się na jego temat w przeszłości. Możliwie najdokładniejszemu wytypowaniu miejsc istotnych dla tak sformułowanego zadania służyło rozpoczęcie ich od wykreślenia dokładnego planu warstwicowego obejmującego całość powierzchni grodziska. Po jego przygotowaniu wytypowano miejsce pod tegoroczne badania. Wykop oznaczony jako „A usytuowano w zachodniej części grodziska) w miejscu gdzie wał otaczający podgrodzie jest najlepiej zachowany. Wał ten jest jednym z tych elementów grodziska, które nie zostały dotąd objęte badaniami. Wykop miał kształt prostokąta o wymiarach 5 x 19 m. i usytuowany był dokładnie na osi wału, prostopadle do jego przebiegu i obejmował centralną i zachodnią część jego przekroju. Po usunięciu warstwy darni przystąpiono do eksploracji wału warstwami naturalnymi. Założono też sondaż przylegający do północnego profilu wykopu mający na celu kontrolę wydzielanych warstw. Po usunięciu dwóch warstw naturalnych o wypełnisku szarej i brunatnej próchnicy odkryto dobrze zachowany płaszcz kamienny umacniający wał od strony zachodniej. Jego budulec stanowiły średniej wielkości i duże kamienie polne. Podnóże stabilizowały duże kamienie umieszczone prawdopodobnie w drewnianych skrzyniach, o czym zdają się świadczyć podłużne i poprzeczne smugi będące pozostałością po konstrukcjach drewnianych. W warstwach przylegających do omawianej konstrukcji odkryto oprócz fragmentów ceramiki m.in. ślady toczonych tu wałków w postaci dwóch grotów i dwóch czaszek końskich. Na zachód od wału zlokalizowano nawarstwienia piaszczysto-muliste będące pozostałością po okresach podmywania go przez wody płynącej wówczas na zachód od niego Warty.

Ciekawą sytuację zaobserwowano we wschodniej części wykopu, gdzie warstwy obniżają się wyraźnie w kierunku północnym w stronę, gdzie wał dość wyraźnie się zwęża. Elementy te zdają się świadczyć o istnieniu w pobliżu przerwy w wale i być może założenia bramnego. Wyjaśnienie tego będzie jednym z zadań prac w latach następnych.

Sondaż przy profilu północnym wykazał istnienie konstrukcji drewnianych manifestujących się fragmentem w postaci dwóch przylegających do siebie, przepalonych belek.

Podczas eksploracji wykopu pozyskano materiał w postaci 1791 fragmentów ceramiki, kości, 15 zabytków wydzielonych, grotów, przęślik, przedmioty żelazne, kościane i inne.

Wstępna analiza ceramiki wskazuje na wiek XI i pocz. XII jako czas funkcjonowania eksplorowanych warstw.

Materiały z badań przechowywane są w Muzeum Grodu Santok w Santoku, dokumentacja w Instytucie Prahistorii UAM w Poznaniu, ul. Św. Marcin 78.

Sędzin Drugi, st. 53, gm. Zakrzewno, woj. wrocławskie - patrz: neolit

SIEKÓWKO, st. 9, gm. Przemęt, woj. leszczyńskie, AZP 60-21/21

- grodzisko wklęsłe (wczesne średniowiecze, faza B)

Badania sondażowe, przeprowadzone w listopadzie przez mgr. Marka Wróbla (Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu). Finansowane przez Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie w ramach programu „Polska w dobie Zjazdu Gnieźnieńskiego”. Przebadano powierzchnię około 0,10 ara.

Badania przeprowadzono w celu pozyskania próbek drewna do badań dendrochronologicznych. Na stanowisku założono wykop sondażowy 100 m od drogi w kierunku północno – wschodnim o wymiarach 2,5 m x 1,2 m, zorientowany według osi wschód-zachód. Zlokalizowano go u podstawy niewielkiego wyniesienia, jak sądzono wału grodziska. W trakcie eksploracji na głęb. 43 cm od stropu

zarejestrowano belkę drewnianą o średnicy 14 cm., ułożona wzdłuż osi południe - północ, na całej długości wykopu, Z belki wykonanej z drewna dębowego pobrano 2 fragmenty do analizy. W narożniku północno zachodnim odkryto kolejny fragment drewna o długości 0,50 m, z którego również pobrano próbkę.

Wyniki badań zostaną opublikowane w Wielkopolskich Sprawozdaniach Archeologicznych. Materiały znajdują się w IAE PAN w Poznaniu.

Siniarzewo, st. 1, gm. Zakrzewo, woj. wrocławskie - patrz: neolit

Skrzeszew, st. XI, gm. Wieliszew, woj. warszawskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

SŁUPIA NADBRZEŻNA, gm. Tarłów, st. 1 „Brzozowa Góra”, woj. tarnobrzeskie, AZP 84-74/21

- domniemane grodzisko wczesnośredniowieczne – weryfikacja negatywna

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Marka Florka (Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, PSOZ w Tarnobrzegu). Finansowane przez Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Pierwszy sezon badań.

Badania prowadzono metodą wierceń, wykonano ponadto jeden sondaż weryfikacyjny o wymiarach 2 x 5 m w miejscu, gdzie wierceniami stwierdzono większej miąższości warstwy nadcalcowe.

„Brzozowa Góra” w Słupii Nadbrzeżnej funkcjonuje w literaturze archeologicznej jako grodzisko wczesnośredniowieczne. Obiekt obecnie pozbawiony jest śladów wałów, fos bądź innych intencjonalnych konstrukcji, posiada jednak wybitne naturalne walory obronne, podkreślone sztucznym podcięciem i być może nadsypaniem stoków os strony wysoczyzny. Stwierdzony w odwiertach i sondażu układ nawarstwień należy generalnie interpretować jako wykształcony profil gleby brunatnej właściwej, wytworzonej z utworów pylastych (lessów). Większa miąższość warstw nadcalcowych wzdłuż zachodniej krawędzi obiektu wynika z jej częściowego nadsypania. Nie natrafiono na żadne obiekty ziemne bądź struktury, które można by uznać za warstwy kulturowe bądź pozostałości umocnień, nie znaleziono również żadnych zabytków, które wskazywałyby na istnienie na tym terenie trwałego bądź nawet epizodycznego osadnictwa.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie.

Badania zakończono.

Stankowo, st. 12, gm. Gostyń, woj. leszczyńskie - patrz: wczesna epoka żelaza

STRADÓW, st. 1, gm. Czarnocin, woj. kieleckie, AZP 96-61/152

- ślady osadnictwa kultury lendzielskiej (neolit)
- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- grodzisko wczesnośredniowieczne
- ognisko nowożytnie i moneta z 1752 r.

Sondażowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 1 lipca do 16 sierpnia przez Helenę Zoll-Adamikową (Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk Oddział w Krakowie). Finansowane przez Komitet Badań Naukowych. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 65 m².

Poniżej nasypu wału 3b rozpoznano 5 obiektów. Największym był obiekt o średnicy minimalnej 90-110 cm, miąższości minimalnej 70 cm; w jego wypełniku znaleziono dużą ilość fragmentów naczyń kultury pucharów lejkowatych oraz kości. W jednym z obiektów znajdował się także materiał być może kultury lendzielskiej.

W obrębie wału 3b wyróżniono 2 fazy funkcjonowania umocnień. Starsza zachowana jest tylko od strony południowej — tworzyły ją 4 warstwy o łącznej miąższości 1m, bez śladów konstrukcji